

DECIZIE

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând recursul declarat de către Ion Miron
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Miron împotriva
lui Radu Șveț cu privire la declararea nulității actului juridic
împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, prin care a
fost admisă parțial cererea lui Ion Miron cu privire la scutirea de la plata taxei de
stat, scutit parțial apelantul de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs apelului și
acordat termen apelantului pentru achitarea taxei de stat și a apelului motivat

constată:

La 19 mai 2016, Ion Miron a depus cerere de chemare în judecată împotriva
lui Radu Șveț, intervenienți accesorii BC „Moldindconbank” SA, Ludmila Miron,
Doina Șveț, notarul public Oleg Gladîș cu privire la declararea nulității actului
juridic.

În motivarea acțiunii a invocat că în luna septembrie 2014, Radu Șveț s-a
adresat lui cu rugămintea și propunerea de a-i vinde apartamentul nr. 63, din
bd. Moscova 7/2, mun. Chișinău, cu suprafața totală de 29,4 m.p. care îi aparține
lui și soției sale Ludmila Miron, cu drept de proprietate comună în devălmășie
obținut în timpul căsătoriei, la care acesta s-a obligat să-i plătească suma în mărime
de 245000 lei.

Relevă că la 05 septembrie 2014, a încheiat cu Radu Șveț contractul de
vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 63 din bd. Moscovei 7/2, cu nr. 8088, la
notarul public Oleg Gladîș.

Indică că după încheierea contractului de vânzare-cumpărare a
apartamentului nr. 63, Radu Șveț a solicitat BC „Moldindconbank” SA un credit
bancar în mărime de 245000 lei. BC „Moldindconbank” SA a acceptat să-i acorde
lui Radu Șveț creditul cu condiția ca ultimul să pună în gaj ipotecar apartamentul
nr. 63 din bd. Moscovei 7/2, mun. Chișinău, care la momentul încheierii
contractului de credit ipotecar bancar aparținea cu drept de proprietate lui Radu
Șveț și Doinei Șveț.

Subliniază că Radu Șveț a pus în gaj apartamentul nr. 63 din bd. Moscovei 7/2, mun. Chișinău, fără ca dânsul să cunoască despre acest fapt.

Explică că conform pct. 2 din contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 63 din bd. Moscovei 7/2, Radu Șveț s-a obligat să-i plătească suma de 245000 lei, care în realitate nu a fost achitată până în prezent, astfel, cu referire la prevederile art. 735 Cod civil, consideră că Radu Șveț l-a dus în eroare și a însușit apartamentul în mod ilegal.

Menționează că după încheierea contractului de vânzare-cumpărare Radu Șveț nu a trecut traiul în acest apartament și nu a înregistrat viza de reședință.

Consideră că contractul de vânzare-cumpărare din 05 septembrie 2014 a fost încheiat de către Radu Șveț doar cu scopul ca acesta să-l dea în gaj ipotecar și să obțină un credit bancar, fără intenția de a se instala cu traiul și de a se folosi de acest apartament.

Având în vedere prevederile art. 221 Cod civil susține că contractul de vânzare-cumpărare din 05 septembrie 2014 urmează a fi considerat ca act juridic fictiv și declarat nul.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 8, 216-217, 219, 220-221, 753 Cod civil.

Solicită admiterea acțiunii, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 63 din bd. Moscovei 7/2, mun. Chișinău, încheiat între el și Radu Șveț la 05 septembrie 2014, cu nr. 8088, la notarul public Oleg Gladîș.

Prin suplimentul la cererea de chemare în judecată din 20 octombrie 2016, Ion Miron și-a modificat cerințele și a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 8088 din 05 septembrie 2014 în temeiul prevederilor art. 228 Cod civil, ca fiind încheiat prin dol.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 09 ianuarie 2017, Ion Miron a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe cu trimiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță. Totodată, apelantul Ion Miron a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, din motiv că este pensionar pentru limită de vârstă cu o pensie de 670 lei și are la întreținere un frate invalid de gradul II, al cărui tutore este.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, a fost admisă parțial cererea apelantului Ion Miron privind scutirea de la plata taxei de stat, scutit parțial apelantul de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs apelului declarat și acordat termen apelantului Ion Miron pentru achitarea taxei de stat în sumă de 2000 lei, prezentarea bonului de plată, precum și a apelului motivat, în termen de 10 zile de la data recepționării încheierii. A fost fixată ședința de judecată pentru data de 30 mai 2017, ora 11:00.

La 13 aprilie 2017, Ion Miron a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, cu casarea integrală a încheierii recurate.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Menționează că la depunerea cererii de apel a îndeplinit toate cerințele legii procedurale prevăzute de art. 360, 362, 364, 365 CPC și că cererea de apel este depusă cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului.

Obiectează că din încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017 nu este clar care anume motive de fapt și de drept nu au fost indicate în cererea lui de apel și ce probe urmează să prezinte instanței de apel.

Relevă că la caz sunt prezente încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces achitabil, astfel consideră că încheierea recurată urmează a fi casată, ori menținerea acesteia în condițiile enunțate ar constitui o încălcare a dreptului lui de a dispune de drepturile procedurale.

Mai menționează că este pensionar pentru limită de vârstă și dispune de o pensie în mărime de 670 lei, are la întreținere un frate care este invalid de gradul II a cărui tutore este, nu activează în câmpul muncii, alte venituri nu are și din aceste motive nu are posibilitatea de a achita taxa de stat în sumă de 2000 lei la depunerea cererii de apel, dar ar fi în stare să achite taxa de stat în sumă de 150 lei.

În conformitate cu art. 425 CPC (în vigoare la momentul adoptării actului contestat), termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 13 aprilie 2017 împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea parțială a încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

După cum denotă actele cauzei, la 09 ianuarie 2017, Ion Miron a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016.

De asemenea, actele cauzei denotă că apelantul Ion Miron a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, din motiv că este pensionar pentru limită de vârstă cu o pensie de 670 lei și are la întreținere un frate invalid de gradul II, al cărui tutore este.

Este cert și faptul că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, a fost admisă parțial cererea apelantului Ion Miron privind scutirea de la plata taxei de stat, scutit parțial apelantul de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs apelului declarat și acordat termen apelantului Ion Miron pentru achitarea taxei de stat în sumă de 2000 lei, prezentarea bonului de plată, precum și a apelului motivat, în termen de 10 zile de la data recepționării încheierii.

Verificând legalitatea încheierii instanței de apel, în raport cu motivele recursului și cadrul legal aplicabil speței, instanța de recurs constată ca întemeiată soluția instanței de apel prin care a fost scutit parțial apelantul Ion Miron de la plata taxei de stat, nu a fost dat curs apelului declarat și acordat termen apelantului Ion Miron pentru achitarea taxei de stat în sumă de 2000 lei.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 85 alin. (4) CPC, potrivit cărora în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare se regăsesc și la art. 4 alin. (1) pct. (19) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992.

Astfel, din sensul acestor norme de drept rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana juridică și fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate actele confirmative.

Ca urmare, instanța de recurs relevă că la aprecierea situației materiale a persoanei se va lua în considerare valoarea acțiunii, valoarea patrimoniului disponibil al persoanei, obligațiile care ar rezulta din anumite acte, cât și avizul Comisiei pentru protecție socială, certificatul despre mărimea salariului, a pensiei sau a altor venituri, existența la întreținere a copiilor minori sau a altor persoane etc.

Față de cele ce preced, la caz se constată că instanța de apel examinând cererea lui Ion Miron cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, justificat, reținând probele prezentate de apelant cum ar fi vârsta lui de pensionare, hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 noiembrie 2007 prin care XXXX XXXX a fost declarat incapabil și dispoziția Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău din 05 martie 2014, prin care Ion Miron a fost numit tutorele lui XXXX XXXX, a decis scutirea parțială de la plata taxei de stat.

Or, probele prezentate de Ion Miron nu reflectă cu certitudine starea materială reală a acestuia, instanței nefiind prezentate probe cu privire la lipsa altor venituri, altor bunuri mobile și imobile.

Drept urmare, stabilirea taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 2000 lei din valoarea totală a taxei de stat de 5512,50 lei, nu este de natură să aducă atingere esenței dreptului de acces liber la justiție și nici să îngreudească dreptul acestuia la un proces achitabil garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 CEDO.

În acest context, instanța de recurs conchide că soluția adoptată de instanța de apel cu privire la admiterea parțială a cererii lui Ion Miron privind scutirea de la plata taxei de stat, și stabilirea sumei taxei de stat pentru examinarea apelului în mărime de 2000 lei este una întemeiată.

Mai cu seamă se va menționa că această soluție a instanței de apel este compatibilă și cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că dreptul la un tribunal nu este absolut, ori acesta poate fi supus unor diverse limitări de ordin pecuniar (plata taxei de stat) sau procedural (autorizație prealabilă).

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în mod repetat că participantul unui litigiu civil este ținut să dea dovadă de un comportament diligent în chestiunile legate de plata taxei de stat (speța Piętka c. Poloniei, hotărârea din 16 octombrie 2012, definitivă din 16 ianuarie 2013).

În același timp, instanța de recurs constată că instanța de apel prin încheierea din 04 aprilie 2017, într-un mod incert a acordat termen apelantului Ion Miron pentru prezentarea apelului motivat.

Și asta deoarece, în contradictoriu cu concluzia instanței de apel în încheierea contestată, precum că cererea de apel nu conține motivele de fapt și de drept, din cererea de apel depusă de către Ion Miron la data de 09 ianuarie 2017 împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 decembrie 2016, rezultă cu certitudine că de către apelant au fost invocate motivele de fapt și de drept în dezacord cu hotărârea primei instanțe (f. d. 113).

Distinct de aceste constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, și anume în partea prin care a fost acordat termen apelantului Ion Miron pentru prezentarea apelului motivat, în rest de a menține încheierea instanța de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Ion Miron.

Se casează parțial încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Miron împotriva lui Radu Șveț cu privire la declararea nulității actului juridic, și anume în partea prin care a fost acordat termen apelantului Ion Miron pentru prezentarea apelului motivat.

În rest încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță